

RUTES I ITINERARIS CULTURALS: desenvolupament sostenible local

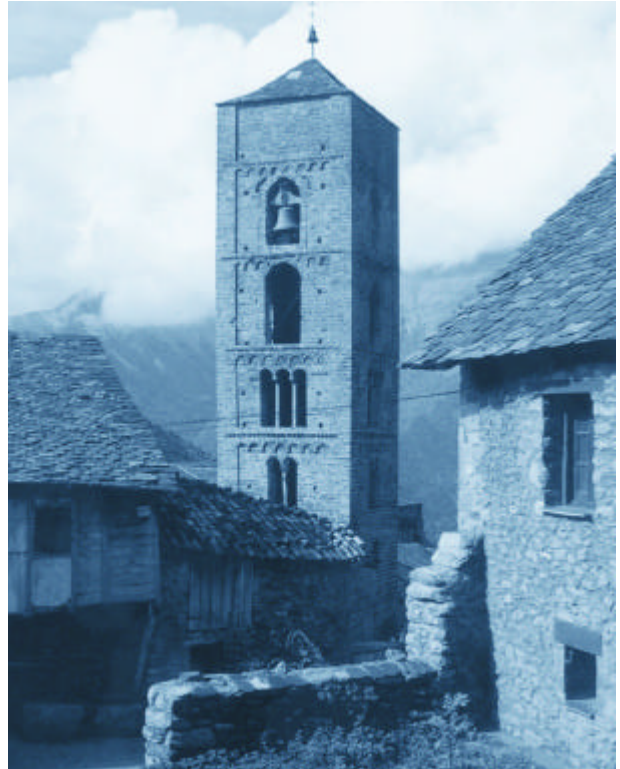
És evident el canvi experimentat per l'oferta turística dels darrers anys que intenta passar d'ésser un turisme de masses a caracteritzar-se per mostrar una oferta més personalitzada en la qual la cultura (entesa en el seu sentit més ampli) esdevingui un element essencial. Dins de l'anomenat Turisme Cultural podem destacar les iniciatives recentment posades en marxa en torn a les rutes o itineraris culturals, com una alternativa per a un desenvolupament local sostenible. El cas més espectacular és el del Camino de Santiago que ha conduït a la creació o recuperació de diverses rutes culturals.

En el disseny del Turisme Cultural, s'ha de tenir en compte una sèrie de prioritats, com mantenir la integritat dels recursos naturals i culturals, la integració i potenciació de la participació de les poblacions locals i aconseguir la identificació i implicació de tots els agents relacionats. Només així, es permet la descoberta del patrimoni cultural i natural. Tot el conjunt del sector turístic ha de prendre consciència de què és indispensable la preservació del patrimoni. Aquesta protecció no es pot limitar a la responsabilitat dels poders públics, els agents turístics privats també han de participar-hi activament.

Així, és imprescindible un bon model de gestió per a l'èxit d'una ruta determinada. Es fa necessària la realització d'un inventari complet dels recursos, tant d'aquells directament relacionats amb el tema o eix central de la ruta com dels que, sense ser-ho, es constitueixen com a llicients addicionals. De la mateixa forma, s'ha de tenir en compte l'oferta turística complementària (hotels, restaurants, activitats esportives, entre d'altres). És recomanable la potenciació d'una imatge turística de qualitat mitjançant el reconeixement d'aquells establiments que compleixen uns requisits mínims i que volen adherir-se a la ruta.

Equilibri entre aspiracions i necessitats de la població local

Aquest tipus de turisme permet condicionar i restaurar indrets culturals, revitalitzar activitats tradicionals, artesanals, artístiques i les relacionades amb el patrimoni intangi-

ble. Aquest procés implica la participació de la població local en el desenvolupament, amb la creació de llocs de treball, inversions en l'activitat comercial, allotjament, restauració o les tasques de voluntariat. Així, cal trobar un equilibri entre les aspiracions i les necessitats de la població local.

Com exemple, a Catalunya tenim el cas de la Ruta dels Íbers, en la qual s'ha fet l'inventari dels recursos de cada un dels jaciments ibèrics, però també amb la col·laboració de les administracions locals es pretén aconseguir una xarxa d'oferta complementària als recursos purament arqueològics. La creació d'aquesta xarxa permetrà la integració completa d'altres recursos com l'entorn natural, esglésies i altres valors arquitectònics o festes populars. L'èxit d'aquest projecte aportarà beneficis socioeconòmics evidents per a la població local, i permetrà la revalorització del patrimoni. En les jornades tècniques es podran veure tres models de gestió diferenciats: la Ruta del Císter, la Vall de Boí i el Parc Fluvial del Llobregat. ■

Juan Carlos Matamala
Universitat de Barcelona